

УДК 81'366.533+81'373.2

БЕРБЕР Наталя Миколаївна

кандидат філологічних наук, викладач кафедри суспільних наук
Одеського національного медичного університету;
Валіховський пров., 2, Одеса, 65082, Україна;
тел. +38 066 1450772; e-mail: natalyaberber@ukr.net;
ORCID ID: 0000–0002–0700–4202

**СТИЛІСТИЧНІ ФІГУРИ ПОВТОРУ ЯК ЗАСІБ
УВИРАЗНЕННЯ ПОЕТОНІМІВ У ХУДОЖНЬОМУ
МОВЛЕННІ МАРІЇ МАТІОС**

Анотація. У статті досліджено основні стилістичні фігури із повтором у художній прозі Марії Матіос. Описано специфіку функціонування анафори, епіфори, анадиплосиса, полісиндетона, градації, ампліфікації, хіазма. **Мета статті** — функційно-семантичний аналіз стилістичних фігур повтору в контекстах із поетонімними компонентами у художній прозі М. Матіос. **Об'єктом** дослідження є художнє мовлення М. Матіос, **предметом** аналізу — синтаксичний і вербальний повтори як репрезентанти індивідуального синтаксису письменниці. **Матеріалом** дослідження обрано художню прозу М. Матіос — романи «Кулінарні фіглі», «Майже ніколи не навпаки», «Містер і місіс Ю-Ко в країні укрів. Mr. & Ms. U-Co in country UA», «Солодка Даруся», «Чотири пори життя», «Щоденник страченої» та повість «Москалиця». **Провідними методами** є контекстуально-інтерпретаційний та метод лінгвостилістичного аналізу. **В результаті** дослідження доведено, що синтаксичний і вербальний повтори, ужиті у складі синтаксичних конструкцій із поетонімними компонентами, сприяють експресивізації мовлення та конотативному насаженню поетонімів, виступають факультативним засобом образотворення, задають емоційну тональність твору і є виразниками авторських інтенцій. Найбільш частотною у прозі М. Матіос є ампліфікація поетонімів. Синтаксична організація художнього тексту є релевантним показником ідіостилу, зокрема одним із репрезентантів індивідуального синтаксису М. Матіос, визначальною рисою якою є стилістична конвергенція і синтаксична надлишковість, представлена, у тому числі, каталогізацією. **Практичне використання** результатів проведеного дослідження полягає у лексикографічному опрацюванні індивідуально-авторської поетонімії. Досліджені пропріативи уміщено до нашого «Словника поетонімів художньої прози М. Матіос».

Ключові слова: поетонім, експресивний синтаксис, стилістична фігура, повтор, анафора, епіфора, ампліфікація.

Однією з важливих складових художнього мовлення є синтаксис художнього твору, що, внаслідок різноманітних видозмін узвичаєних синтаксичних зв'язків, трансформації типових конструкцій в умовах поетичного тексту [4, с. 410], здатний створювати особливу авторську модальність. Синтаксичний план тексту, як зазначає Н. В. Кондратенко, є відображенням авторського мислення та механізмів моделювання художньої реальності [8, с. 209]. Дослідники відзначають потужні експресивні можливості синтаксису (Г. М. Акімова, Н. В. Гуйванюк, І. О. Дегтярьова, С. Я. Єрмоленко, А. П. Загнітко, Л. І. Мацько, Н. М. Сологуб та ін.), які пов'язують із появою певного стилістичного ефекту. Під поняттям індивідуальний синтаксис письменника розуміють сукупність найчастотніших, іноді специфічних за формою, функціональним призначенням синтаксичних побудов, що виконують у стилістичній системі письменника певні функції і в цьому розумінні необхідні, обов'язкові для того чи іншого різновиду художніх контекстів його творів [2, с. 171]. Серед синтаксичних конструкцій експресивного типу у художніх текстах чільне місце посідає повтор, який неодноразово ставав предметом зацікавлення українських лінгвістів (М. Ф. Алефіренко, В. Г. Домбровський, Ю. І. Ковалів, А. К. Мойсієнко, О. В. Огоновська, О. Є. Пивоваров, М. Я. Плющ, Л. Б. Пришляк). Повтор як ознаку індивідуального синтаксису письменника досліджено у художньому мовленні І. Багряного [19], Лонга [18; 9], у поетичному мовленні 60-х років XX століття [20], у сучасному поетичному мовленні [6] та ін. Деякі спостереження над синтаксичним рівнем експресії в індивідуальному мовленні М. Матіос подано у статті Г. Гайдученко [1]. Проте поетонімологічні студії з проблеми стилістичного використання повтору у художньому тексті окремого письменника як характерної ознаки його ідіостилію є явищем маловивченим, що й визначає **актуальність** цієї статті.

Мета нашої статті — функційно-семантичний аналіз стилістичних фігур повтору у контекстах із поетонімними компонентами у художній прозі М. Матіос. **Об'єктом** дослідження є художнє мовлення М. Матіос, **предметом** аналізу — синтаксичний і вербальний повтори як репрезентанти індивідуального синтаксису письменника.

Матеріалом дослідження обрано художню прозу М. Матіос — романи «Кулінарні фіглі», «Майже ніколи не навпаки», «Містер і місіс Ю-Ко в країні укрів. Mr. & Ms. U-Ko in country UA», «Солодка Дару-

ся», «Чотири пори життя», «Щоденник страченої» та повість «Москалиця».

Провідними методами є контекстуально-інтерпретаційний метод, залучений для аналізу семантичної специфіки поетонімів у стилістично маркованих контекстах із фігурами повтору, — та метод лінгвостилістичного аналізу, використаний при інвентаризації, класифікації та інтерпретації синтаксичних конструкцій із синтаксичним і вербальним повторами.

У художньому мовленні М. Матіос стилістичні фігури повтору представлені власне повтором, анафорою, епіфорою, епанафорою (анадиплосисом), полісиндетоном, асиндетоном, синтаксичним паралелізмом, градацією, ампліфікацією, хіазмом.

Вербальний повтор є дієвим засобом досягнення відповідного зображально-виражального ефекту. У реченні, де повторюваний поетонім займає позиції суб'єкта і предиката, висловлення набуває іронічної тональності: *Петрусь — це Петрусь* [12, с. 77].

Нелінійний спосіб організації стилістичних прийомів, характерний для постмодерністського художнього тексту, спостерігаємо у конвергентному контексті, де вжито стилістичні фігури повтору — **кільце** (1 і 2), **епанафору** (2 і 3) та **анафору** (3 і 4) — і абзацну сегментацію: *Та є Бог на світі, в якого незмінно вірив Мітя. (1) / І що ж дав Бог? (2) / Бог дав, що Мітя остаточно позбувся по-садистські нав'язаної йому хвороби. (3) / Бог дав, що його улюблений Шоколадний Заєць утопився у чані власного... шоколаду (4)* [12, с. 128], або конвергентно задіяно **епіфору** (1 і 2) та епанафору (2 і 3), що надають динамізму висловленню: *Про найбільшу печаль у світі. (1) / Про еверести печалі. (2) / Печаль, / не названу іменем <...> (3)* [16, с. 75]. Такий стиль письма має регулярний характер у художніх текстах М. Матіос неklasичної парадигми: *Гарячкові, як завжди, пошуки правонаступника великого розбазарювала країни привели до кандидатури... правильно: названого сина. / Мими. / Мими, та не того. / Мимю UA не просив Папа за Улю, якій Мітя слав таємні любовні листи в буцегарню та передавав апельсини* [12, с. 107].

Акцентуації на змістово-концептуальній інформації роману «Солодка Даруся» сприяє повтор поетонімного перифразу: *... дивіться на Михайлове чудо, любуйтеся Михайловим чудом, набувайтеся коло Михайлового чуда! На Михайлове чудо дивіться!* [14, с. 85], яким переда-

но стан сильної закоханості Михайла у Матронку, закоханості двох людей, які ні на кого в селі не зважають, живуть усамітнено, чим, на думку селян, роблять великий гріх. А за кожен гріх доводиться у житті розплачуватись. Письменниця вдається до конвергенції прийомів експресивного синтаксису, а саме — ампліфікації і кільцевого повтору (*дивіться, любуйтеся, набувайтеся, дивіться*).

У повісті «Життя коротке, щоб казати «ні»» **епіфора** та епанафора служать засобом розкриття внутрішнього світу персонажа. Експресивізації сприяють конструкції із повторюваним поетонімом у предикаті, нагромадження питальних речень та залучення засобу експресивної графіки — анаклази: *Та де там болить, і що там болить, коли я — Мертве море? Ме-е-р-т-в-е-е-е... / <...> Христос тоді ішов Мертвим морем, як полем. / Кожен із нас може повторити це диво, ожививши незнакому легенду. Лишень слід потрапити на несхвильовані хвилі Мертвого моря. / <...> Хм... Але як я могла цілими роками користуватися кремами з продуктів Мертвого моря? <...> Як воно може бути живильним, Мертве море, коли у ньому немає живої душі чи бактерії?* [15, с. 121–122].

Особливе місце серед засобів експресивного синтаксису у прозі М. Матіос посідає **ампліфікація поетонімів** (повтори одноструктурних, однотипних елементів), яка є однією з форм реалізації синтаксичної надмірності і «реалізована насамперед сурядними рядами — як предикативними, так і непередикативними, що створюють ефект багаторівневого переліку [8, с. 211], названого каталоговими рядами [7, с. 154], наприклад: *О, коли Уля приміряла витвір власних рук, могло здатися, що всі світові балетні зірки — Майя Плісецька і Галина Уланова, дві Павлови — Анна з Надєждою — і Катерина Максимова у супроводі Рудольфа Нурієва і Михайла Барішнікова і навіть самого Марселя Марсо з Ніжинським укуні в цю мить відпочивають десь на Мальдівах чи в Баден-Бадені* [12, с. 57]. Топопоетоніми *Мальдіви* і *Баден-Баден*, поєднуючись розділовим сполучником *чи* та прислівником *десь* синонімізуються, розвивають конотативну сферу і наближаються до символів — *'найпрестижніші світові курорти'*. Погоджуємось зі спостереженнями І. Дегтярьової, що великі синтаксичні сполуки — це вершина мовностилістичної піраміди постмодерністської словесної творчості. Центром побудови великих синтаксичних сполук є категорія однорідності [5, с. 29].

Експресивізації синтаксичних конструкцій із повторами сприяє широке використання М. Матіос **прийому градаційного підсилення**, що досягається нагромадженням квазісинонімів чи алонімів. Квазісинонімія є переважно ускладненою використанням часток та слів із семантикою сукупності *на додачу, включно, разом, укупі, обоє (з обома), разом з ними, разом зі своїм, на пару* тощо. Так, у реченні **Фірою-підводою, Майбахом, Бенті чи пішки, із топірцем Довбуша чи із СІМ-картою, в овечому кептаріку чи лейбику від Версаче** летимо ми *назустріч безумству й пристрасті <...>* [10, с. 27] градаційне підсилення зумовлене використанням квазісинонімів *Фіра-підвода, Майбах, Бенті*, увиразнення семантики яких відбувається у антонімії з лексемою *пішки*. Крім того, експресивність конструкції досягається нагромадженням однотипних конструкцій — антонімічних пар *топірець Довбуша 'минуле' — СІМ-карта 'сучасне'* (часова антонімія), *овечий кептарик — лейбик від Версаче* (антонімія, в основі якої соціальний стан людини). У наступному контексті нагромадження алонімів є не лише засобом образотворення, а й стилізацією розмовності: — *Може, він називається Петром, а може, просто брамником, а може, Понеділком* [13, с. 35]. Ідіостильовою прикметою авторського письма є вживання поетонімів-алюзій у синтаксичних конструкціях із їхнім градаційним переліком: *Це тільки через багато років назвуть її / найпривабливішим харизматичним трансформером цілої країни УКР: / парфумерною принцесою, / Джейн Ейр Бонд 007, / Шовковою Леді / й Орлеанською Дивою* [12, с. 44].

Отже, ампліфікацією зумовлене наростання емоційного напруження художнього мовлення, посиленню експресивності висловлення сприяє контамінація цієї стилістичної фігури із параграфемними засобами, зокрема із абзацним членуванням.

Прикметною ознакою індивідуального синтаксису М. Матіос є вживання стилістичної фігури **полісиндетону**, що сполучається із ампліфікацією поетонімів і сприяє ритмізації тексту, акцентуації на кожному сполучниково виокремленому елементі. Нагнітання емоційно-експресивного значення відбувається при використанні полісиндетона в синтаксичних конструкціях із висхідною градацією: *не зважав ні на піст, ні на Великдень, ні навіть на мерця по сусідству* [11, с. 12]. У наступному контексті архітектуропоетонім *Букінгемський палац* введено до ряду однорідних членів, що експлікує ієрар-

хію цінностей та уподобань персонажа: *ані Букінгемського палацу їй [гуцулці. — Н.Б.] не треба, ні мужа, ні любаса, ані горілки* [14, с. 37]. Індивідуальний авторський почерк прослідковується у повторному використанні цієї синтаксичної конструкції: *правдивій гуцулці і Букінгемського палацу не треба — були б лише перед її очима розкоші її гір і дзюркіт їхньої мови* [10, с. 202].

Лінгвостилістичною особливістю художніх текстів М. Матіос є функціонування **хізматичних конструкцій**, переважно апелятивних, в яких відчувається естетична спрямованість, наявна гіперсемантизація і які служать неординарним засобом мовної гри, доводять тонке відчуття слова письменницею. Слушно зауважує Г. О. Мухаметкалієва, що хіазм — це, по суті, не стилістичний прийом, а принцип висунення, а саме конвергенція [17, с. 126]. У повісті «Життя коротке, щоб казати «ні» хіазм передає контфронтаційні стани персонажа — жінки, зовнішність якої нагадує про немолодий вік, а душа — юна і прагне кохання: *Мір'яй старі нафталінові сукні — і розумій, чому ти і не могла бути потрібною тому, хто має якихось -надцять коротких років і пахне одеколониами Карт'є, а ти відшукай на spodі дівочої скрині «Быть может» чи «Может быть» і насолоджуйся спогадами про ті часи, коли і ти була в моді, лиш не переноси затхлий шлейф у сьогодні, коли мода інша* [15, с. 126], де вісь симетрії виражена сполучником *чи*. До речі, у психології хіазм означає перетин психічних станів, які традиційно вважаються несумісними [3, с. 312]. Власне про такий стан персонажа і оповідається у повісті.

Висновок. Серед синтаксичних засобів виразності поетонімів особливе місце посідають стилістичні фігури повтору, представлені власне повтором, анафорою, епіфорою, епанафорою, полісиндетоном, синтаксичним паралелізмом, градацією, ампліфікацією, хіазмом. Найбільш частотною є ампліфікація поетонімів, що як засіб мовної гри є симптоматичною для текстів модерністського та постмодерністського спрямування. У художній прозі М. Матіос синтаксичний і вербальний повтори, ужиті у складі синтаксичних конструкцій із поетонімними компонентами, сприяють експресивізації мовлення та конотативному наснаженню поетонімів, виступають факультативним засобом образотворення, задають емоційну тональність твору і є виразниками авторських інтенцій. Синтаксична організація художнього тексту є релевантним показником ідіостилію, зокрема одним

із репрезентантів індивідуального синтаксису М. Матіос, визначальною рисою якого є стилістична конвергенція і синтаксична надлишковість, представлена, у тому числі, каталогізацією. **Перспективним** вважаємо дослідження інших стилістичних фігур експресивного синтаксису, що дасть змогу комплексно охарактеризувати прикмети поетонімного письма М. Матіос на синтаксичному рівні.

Література

1. Гайдученко Г. Експресивний синтаксис Марії Матіос [Електронний ресурс] / Г. Гайдученко // eKhSUIR. — Херсон, 2017. — Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3817>.
2. Галас А. Експресивний синтаксис як домінанта індивідуального стилю В. Винниченка (за матеріалами «Щоденника») [Текст] / А. Галас // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Філологія. Соціальні комунікації / редкол. Ю. М. Бідзіля (голова), Н. П. Бездір, Л. О. Белей та ін. — Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2011. — Вип. 26. — С. 170–176.
3. Грин А. Истерия и конверсионные симптомы. Психотерапия истерии. Истерия и пограничные состояния. Хиазм — новые перспективы / А. Грин // Уроки французского психоанализа: Десять лет франко-русских клинических colloquiums по психоанализу / Пер. с франц. — М.: «Когито-Центр», 2007. — С. 311–343.
4. Гуїванюк Н. В. Експресивний синтаксис / Н. В. Гуїванюк // Слово – Речення – Текст : вибр. праці. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. — С. 409–478.
5. Дегтярьова І. Стилістичний синтаксис української постмодерністської прози / І. Дегтярьова // Українська мова : [наук.-теорет. журн.]. — 2009. — № 3. — С. 27–38.
6. Зеленська Ю. Стилістичні фігури із повтором у сучасному поетичному мовленні / Ю. Зеленська // Лінгвістичні студії [Текст] : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; [наук. ред. Анатолій Загнітко]. — Донецьк : ДонНУ, 2009. — Вип. 19. — С. 179–182.
7. Кондратенко Н. В. Деструкція в постмодерністському художньому дискурсі: сутність і типологія / Н. В. Кондратенко // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. — 2014. — № 2. — С. 152–156.
8. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу / Н. В. Кондратенко / [за ред. К. Г. Городенської]. — К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. — 328 с.
9. Макар І. Лонг і його роман «Дафніс і Хлоя» : [монографія] / І. Макар. — Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці, 2010. — 424 с.

10. Матіос М. Кулінарні фіглі [текст] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2009. — 264 с.
11. Матіос М. Майже ніколи не навпаки : [сімейна сага в новелах] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2007. — 176 с.
12. Матіос М. Містер і місіс Ю-Ко в країні укрів. Mr. & Ms. U-Ko in country UA [текст] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2006. — 136 с.
13. Матіос М. Москалиця. Мама Маріца — дружина Христофора Колумба : [проза] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2008. — 64+48 с. — Кн. 1: Москалиця. — 64 с.
14. Матіос М. Солодка Даруся : [драма на три життя] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2005. — 176 с.
15. Матіос М. Чотири пори життя : [проза] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2009. — 264 с.
16. Матіос М. Щоденник страченої : [психологічна розвідка] / М. Матіос. — Львів : ЛА «Піраміда», 2005. — 192 с.
17. Мухаметкалієва Г. О. Структурная характеристика хиазматических конструкций в разноструктурных языках [Электронный ресурс] / Г. О. Мухаметкалієва // Вестник Новосибирского государственного педагогического университета. — 2013. — № 4 (14). — С. 124–129. — Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/strukturnaya-harakteristika-hiazmaticheskikh-konstruktsiy-v-raznostrukturnyh-yazykah>.
18. Оліщук Р. Л. Конструкції з повторами у мові роману Лонга «Дафніс і Хлоя» / Р. Л. Оліщук, І. С. Макар // *Studia linguistica* : [збірник наукових праць] / КНУ ім. Тараса Шевченка. — К., 2011. — Вип. 5, ч. 2. — С. 49–56.
19. Пентиліук М. Стилiстичні фігури та їх емоційно-оцінне призначення у романі «Сад гетсиманський» / М. Пентиліук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика» — Херсон, 2005. — № 1. — С. 225–229.
20. Пришляк Л. Б. Повтор як засіб експресивного синтаксису поетичного мовлення 60- х років ХХ століття : автореф. дис. ... доктора філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. Б. Пришляк. — Донецьк, 2002. — 20 с.

References

1. Hayduchenko, H (2017), The Maria Matios's expressive syntax [Electronic resource], eKhSUIR, Kherson, Available from: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3817>
2. Halas, A. (2011), Expressive syntax as dominant of individual style of V. Vynnychenko (on materials of «Diary»), Scientific herald of Uzhgorod University: Series: Philology. Social communication, Hoverla, Uzhhorod, Vol. 26, pp. 170–176.

3. Green, A. (2007), Hysteria and conversion symptoms. Psychotherapy of hysteria. Hysteria and state borderline. Chiasm — new perspectives, Lessons of French psychoanalysis: Ten years of Franco-Russian clinical colloquia on psychoanalysis, «Kogito-Center», Moscow, pp. 311–343.
4. Gujvanjuk, N. V. (2009), Expression Syntax, Word — Succession — Text: Selected Works, Chernivtsi National University, Chernivtsi, pp. 409–478.
5. Degtyareva, I. (2009), Stylistic syntax of ukrainian postmodern prose, Ukrainian language: scientific and theoretical journal, № 3, pp. 27–38.
6. Zelenskaya, Yu. (2009), Stylistic figures with repetition in contemporary poetry, Linguistic studios: the collection of scientific papers, Donetsk National University, Donetsk, Vol. 19, pp. 179–182.
7. Kondratenko, N. V. (2014), The Destruction in the Post-modern Discourse: the Nature and Typology. Scientific Herald of the Eastern European National University named after Lesia Ukrainka. Philological Sciences. Linguistics, № 2, pp. 152–156.
8. Kondratenko, N. V. (2012), Syntax of Ukrainian modernist and postmodern artistic discourse, Publishing house Dmytro Burago, Kiev, 328 p.
9. Makar, I. (2010), Long and his novel «Daphne and Chloe»: Monograph, Chernivtsi National University named after Yuri Fedkovich, Chernivtsi, 424 p.
10. Matios, M. (2009), Cooking tricks, Piramida, Lviv, 264 p.
11. Matios, M. (2007), Hardly ever other wise, Piramida, Lviv, 176 p.
12. Matios, M. (2006), Mr. & Ms. U-Ko in country UA, Piramida, Lviv, 136 p.
13. Matios, M. (2008), Moskalystsya. Mother Maritsa is the wife of Christopher Columbus, Piramida, Lviv, 64+48 p. — Book 1: Moskalystsya, 64 p.
14. Matios, M. (2005), Sweet Darusya, Piramida, Lviv, 176 p.
15. Matios, M. (2009), Four Pores of Life, Piramida, Lviv, 264 p.
16. Matios, M. (2005), The blog of the executed, Piramida, Lviv, 192 p.
17. Mukhametkaliyeva, G. O. (2013), Structural characterization of chiasmatic structures in different languages [Electronic resource], Bulletin of the Novosibirsk State Pedagogical University, № 4 (14), pp. 124–129, Available from: <http://cyberleninka.ru/article/n/strukturnaya-harakteristika-hiazmaticheskikh-konstruktsiy-v-raznostrukturnyh-yazykah>.
18. Olischuk, R. L., Makar, I. S. (2011), Constructions with repetitions in the language of Long's novel «Daphne and Chloe», Studia linguistic : the collection of scientific papers, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Vol. 5, part 2, pp. 49– 56.
19. Pentilyuk, M. (2005), Stylistic figures and their emotional and appraisal purposes in the novel «The Garden of Gethsemane», Scientific Herald of Kherson State University. Series: «Linguistics», Kherson, № 1, pp. 225–229.
20. Pryshlyak, L. B. (2002), Repetition as a means of expressive syntax of poetic speech 60-ies of XX century : Author's thesis, Donetsk, 20 p.

БЕРБЕР Наталья Николаевна

кандидат филологических наук, преподаватель кафедры общественных наук
Одесского национального медицинского университета;
Валиховский пер., 2, Одесса, 65082, Украина;
тел. +38 066 1450772; e-mail: natalyaberber@ukr.net;
ORCID ID: 0000–0002–0700–4202

Аннотация. В статье исследованы основные стилистические фигуры с повтором в художественной прозе Марии Матиос. Описано специфику функционирования анафоры, эпифоры, анадиплосиса, многосоюзия, амплификации, хиазма. **Цель статьи** — функционально-семантический анализ стилистических фигур повтора в контекстах с поэтонимными компонентами в художественной прозе М. Матиос. **Объектом** исследования является художественная речь М. Матиос, **предметом** анализа — синтаксический и вербальный повторы как репрезентанты индивидуального синтаксиса писателя. **Материалом** исследования избрано художественную прозу М. Матиос — романы «Кулинарные фигли», «Почти никогда не наоборот», «Мистер и миссис Ю-Ко в стране укров. Mr. & Ms. U-Ko in country UA», «Даруся сладкая», «Четыре поры жизни», «Дневник казнённой» и повесть «Москалиця». **Ведущими методами** являются контекстуально-интерпретационный и метод лингвостилистического анализа. **В результате** исследования доказано, что синтаксический и вербальный повторы, употреблённые в составе синтаксических конструкций с поэтонимными компонентами, способствуют экспрессивизации речи и коннотонимизации поэтонимов, выступают факультативным средством создания образа, задают эмоциональную тональность произведения и являются выразителями авторских интенций. Наиболее частотной в прозе М. Матиос является амплификация поэтонимов. Синтаксическая организация художественного текста является релевантным показателем идиостиля, в частности одним из репрезентантов индивидуального синтаксиса М. Матиос, определяющей чертой которого является стилистическая конвергенция и синтаксическая избыточность, представленная, в том числе, каталогизацией. **Практическое использование** результатов проведенного исследования состоит в лексикографической обработке индивидуально-авторской поэтонимии. Исследованные проприативы помещены в наш «Словарь поэтонимов художественной прозы М. Матиос».

Ключевые слова: поэтоним, экспрессивный синтаксис, стилистическая фигура, повтор, анафора, эпифора, амплификация.

Natalya M. BERBER

*candidate of Philological Sciences (Phd), Assistant Professor
of the Department of Social Sciences in Odessa National Medical University;
Valichovsky lane, 2, Odessa, 65082, Ukraine; phone: +38 066 1450772;
e-mail: natalyaberber@ukr.net;
ORCID ID: 0000–0002–0700–4202*

Summary. *The article investigates the main stylistic figures with repetition in the artistic prose of Maria Matios. The specificity of the functioning of anaphora, epiphora, anadiplosis, polysindeon, gradation, amplification, chiasmus is described. The purpose of the paper is a functional-semantic analysis of stylistic repetition figures in contexts with poetonymic components in M. M. Matios's artistic prose. The object of the research is the artistic speech of M. Matios, the subject of analysis — syntactic and verbal repetition as one of the representatives of the individual syntax of the writer. The material of the research is the artistic prose of M. Matios — the novels «Cooking tricks», «Hardly ever other wise», «Mr. & Ms. U-Ko in country UA», «Sweet Darusia», «Four Pores of Life», «The blog of the executed» and the story «Moskalytsya». The leading methods are the contextual-interpretive and a method of linguistic-stylistic analysis. As a result of the study, it has been proved that syntactic and verbal repetitions used in syntactic constructions with poetonymic components contribute to the expression of speech and connotative intonation of poetonyms, serve as an optional means of fiction, impose the emotional tone of a work and act as an expression of author's intentions. The amplification of the poetonyms is the most frequent in the prose by M. Matios. The syntactic organization of the artistic text is a relevant indicator of idiostyle, in particular, one of the representatives of the individual syntax M. Matios, the deciding feature of which is stylistic convergence and syntactic redundancy, represented in particular by cataloguing. The practical use of the results of the study is in the lexicographic elaboration of the individual author's poetonyms. Investigated propriatives are placed in our «Dictionary of poetonyms of artistic prose M. Matios».*

Key words: *poetonym, expressive syntax, stylistic figure, repetition, anafora, epifora, amplification.*